

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

II:2

2011-05-26

S2011/5391/FST
(delvis)

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

Uppdrag att undersöka vilken betydelse införandet av lagen om valfrihetssystem (LOV) har för utvecklingen av kostnader och effektivitet i kommunernas verksamheter

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att undersöka vilken betydelse införandet av lagen (2008:962) om valfrihetssystem, förkortad LOV, har för utvecklingen av kostnader och effektivitet i kommunernas verksamheter.

En delredovisning innehållande inventering av underlag och valt metodupplägg ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 september 2011. Statskontoret ska redovisa uppdraget i en slutrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 mars 2012.

Statskontoret ska i de delar som är relevanta för uppdraget samråda med Sveriges Kommuner och Landsting, Kammarkollegiet, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Tillväxtanalys samt Socialstyrelsen.

Bakgrund

Lagen (2008:962) om valfrihetssystem, förkortad LOV, trädde i kraft den 1 januari 2009. I april 2011 hade cirka 90 kommuner ett valfrihetssystem på plats och ytterligare ett 70-tal kommuner hade fattat beslut om att införa valfrihetssystem. Därutöver avser 27 kommuner att inom kort fatta beslut om att införa ett valfrihetssystem enligt LOV. Syftet med reformen är att skapa ökad valfrihet för den enskilde brukaren genom att öka mångfalden av aktörer samt mångfalden i utbudet inom bl.a. äldreomsorgen och i stödet till personer med funktionsnedsättning. Genom individens ökade möjligheter att välja utförare av den offentligt finansierade servicen förväntas även tillgängligheten, kvaliteten och effektiviteten öka i de insatser som erbjuds. Genom ett flertal uppdrag till en rad myndigheter (Tillväxtverket,

Kammarkollegiet, Socialstyrelsen, Tillväxtanalys och Konkurrensverket) följer regeringen noga utvecklingen av reformen och dess konsekvenser för såväl brukare som för marknaden.

Viktiga delar i uppföljningen av reformen är vad införandet av valfrihetssystem har inneburit i form av kostnads- och effektivitetsförändringar i kommunerna. Erfarenheter från de kommuner som infört någon form av valfrihetssystem visar t.ex. att det är förenat med vissa kostnader att förbereda ett införande av valfrihetssystem. För dessa initiala kostnader kan kommunerna ansöka om stimulansbidrag hos Socialstyrelsen, som har i uppdrag att senast den 15 mars 2012 redovisa utbetalade medel avseende 2011. Regeringens avsikt är att fortsätta stimulera utvecklingen av valfrihetssystem inom äldreomsorgen. Under förutsättning att riksdagen beviljar fortsatta medel kommer stimulansbidrag även erbjudas under åren 2012–2014. Senast 2014 bör alla kommuner i landet ha beslutat om valfrihet för den enskilde enligt LOV, annars bör tvingande lagstiftning övervägas.

Beslutet att införa LOV har ofta föregåtts av både kostnads- och effektivitetsanalyser i den aktuella kommunen, vilket sannolikt bidragit till ökad effektivitet i de kommunala verksamheterna. Samtidigt har Socialstyrelsen i sin uppföljning kunnat konstatera att timersättningen varierar väsentligt mellan kommunerna.

Mot bakgrund av vad som ovan angetts uppdrar regeringen åt Statskontoret att utifrån befintliga metoder och tillgång till data undersöka vilken betydelse införandet av lagen om valfrihetssystem (LOV) har för kostnader och effektivitet i kommunernas verksamheter med beaktande av såväl den omställningsprocess som kommunerna har genomgått som utvecklingen i ett längre perspektiv. I rapporten ska även eventuella skillnader belysas utifrån kommunstorlek och de olika förutsättningar som gäller för kommuner i glesbygd respektive storstadsområden.

På regeringens vägar

Maria Larsson

Anna Gralberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA/KSÄ, KSÄ/KE, KSÄ/ KLS

Näringsdepartementet/ENT

Socialutskottet

Kammarkollegiet

Konkurrensverket

Socialstyrelsen

Tillväxtverket

Tillväxtanalys

Sveriges Kommuner och Landsting